

сорти уражувалися на 0,3–10,0 %. Найменший розвиток борошнистої роси і септоріозу листя був за оптимальних строків сівби (15.09 і 25.09), а бурой іржі за пізнього строку (05.10).

У результаті досліджень встановлено, що найменше ураження листковими хворобами можна досягти сівбою пшениці озимої в оптимальні строки по попередниках кукурудза на силос або озимий ріпак.

УДК 633.11:631.531.01:581.142.036

Ільченко Л. І., аспірант

E-mail: mip.remeslo@ukr.net

Сіроштан А. А., кандидат сільськогосподарських наук,

завідувач відділу насінництва

Миронівський інститут пшениці імені В. М. Ремесла НААН

E-mail: mironovka@mail.ru

ТЕПЛОСТІЙКІСТЬ НАСІННЯ ПШЕНИЦІ М'ЯКОЇ ОЗИМОЇ ЗАЛЕЖНО ВІД АЗОТНИХ ДОБРІВ

Найбільш повна реалізація генетичного потенціалу сучасних сортів пшениці озимої можлива за умови сівби високоврожайним насінням. Насіння з пониженою життєздатністю має низьку польову схожість і не забезпечує належної густоти посівів. Сформовані з такого насіння рослини відстають у рості і розвитку, мають нижчу толерантність до абіотичних факторів, що призводить до зменшення їхньої продуктивності. Використання різноякісного насіння обумовлює формування неоднорідного посіву, який характеризується асинхронністю продукційного процесу в деяких рослин, що негативно позначається на врожайності і значною мірою скорочує виробниче життя сорту.

Зважаючи на такі обставини, є необхідним пошук показників, за допомогою яких можна виявляти насіння, здатне в несприятливих умовах середовища забезпечити високий урожай. Однією із перспективних у цьому відношенні властивостей насіння є теплостійкість, яка визначається методом термотестування і характеризує його біологічні властивості.

Нашими експериментальними дослідженнями було встановлено, що формування насіння з високим показником теплостійкості значною мірою залежить від погодних умов, особливо від воскової стиглості до обмолоту. Маса 1000 насінин має складний взаємозв'язок з теплостійкістю. За всіх рівних умов більш крупне насіння в більшості випадків має кращі посівні якості і теплостійкість.

При визначенні показника теплостійкості насіння пшениці м'якої озимої сорту Подолянка вирощеного по попереднику кукурудза на зерно залежно від застосування азотних добрив, їх форм та строків

внесення, відмічено його зростання від 7 до 26 %. У насіння взятого з варіантів де було внесено азотні добрива підвищувались енергія проростання на 5–11 % та лабораторна схожість – на 5–12 % при його прогріванні, порівняно до контролю з термотестуванням. Найвищу лабораторну схожість 85 % після термообробітку відмічено у варіантах з внесенням азотних добрив КАС (N₃₂-на III е.о.) + КАС (N₂₀-на IV е.о.)+ КАС (N₈-наVIII е.о.). Деяко нижчий цей показник був у варіантах за внесення КАС (N₆₀-на III е.о.) і становив 82 %. У вирощеного насіння, взятого з контрольних варіантів (без внесення азотних добрив), показник теплостійкості становив 66 %.

Отже, встановлено, що внесення азотних на добрив підвищує теплостійкість насіння пшениці озимої та позитивно впливає його посівні якості. Тому, для більш об'єктивної оцінки посівних якостей, біологічних та врожайних властивостей насіння, слід використовувати метод термотестування.

УДК 641.841.1

Камінська К. М., молодший науковий співробітник відділу землеробства та меліорації

Інститут сільського господарства Полісся НААН

E-mail: katerina_0000@mail.ru

ФОРМУВАННЯ ВРОЖАЙНОСТІ ТРИТИКАЛЕ ОЗИМОГО НА ОСУШУВАНОМУ ДЕРНОВО-ПІДЗОЛИСТОМУ СУПІЩАНОМУ ҐРУНТІ ЗАЛЕЖНО ВІД СПОСОБІВ ОСНОВНОГО ОБРОБІТКУ ҐРУНТУ І РІВНІВ УДОБРЕННЯ

Збільшення виробництва продовольчого високоякісного зерна є одним із основних завдань сільськогосподарського виробництва. У зоні Полісся тритикале озиме є стратегічно важливою культурою, тому значна увага приділяється підвищенню його урожайності. Ця культура об'єднує в собі багато кращих ознак та якостей вихідних батьківських форм – пшениці та жита: високий потенціал урожайності зерна та зеленої маси, підвищені адаптивні властивості (холодостійкість, невибагливість до ґрунтів, комплексний імунітет до грибкових захворювань), підвищений вміст білка й лізину в зерні.

Вивчення впливу способів основного обробітку ґрунту і різних рівнів удобрення на процес формування продуктивності тритикале озимого проводили на радіоактивно забрудненій території СТОВ «Перемога» с. Немирівка, Коростенського району, Житомирської області на дослідному полі Інституту сільського господарства Полісся НААН впродовж 2013–2014 рр. Тритикале озиме вирощувалось в ланці сівозміни, в якій прийняте наступне чергування культур: вико-вівсяна сумішка, тритикале озиме, пелюшко-вівсяна сумішка.